

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus jättis õlitehase ehituse peatamata

Riigikohus jättis õlitehase ehituse peatamata

25. august 2022

Riigikohus ei rahuldanud MTÜ Loodusvõlu esialgse õiguskaitse taotlust, milles sooviti Auvere õlitehase ehitusloa peatamist kuni kohtuvaidluse lõpliku lahendamiseni.

Peamiselt kliimakaitsele pühendunud keskkonnaorganisatsioon MTÜ Loodusvõlu esitas aprillis 2020 halduskohtule kaebuse, et tühistada ehitusluba, mille alusel AS-i Eesti Energia tütarfirma AS Enefit Power rajab Ida-Virumaale Auvere külla õlitehast.

Kaebaja leiab, et õlitehase ehitamine ei võimalda Eestil täita Pariisi kliimaleppega võetud kohustusi ning on vastuolus Euroopa Liidu strateegilise kliimanetraalsuse saavutamise eesmärgi ja ülemaailmse säästva arengu eesmärkidega.

Praeguseks on haldus- ja ringkonnakohus jätnud kaebuse rahuldamata. Lähema paari kuu jooksul selgub, kas Riigikohus võtab Loodusvõlu kaebuse ringkonnakohtu otsuse peale arutusele või mitte.

Samuti on Loodusvõlu esitanud kohtutele mitu esialgse õiguskaitse taotlust, milles soovitakse ehitusloa peatamist kuni lõpliku kohtuotsuse langetamiseni. Tehase ehitus oli küll peatatud eelmise aasta maist kuni juulini, kuid pärast seda pole kohtud ehitustööde seiskamist põhjendatuks pidanud. Täna jättis Riigikohtu halduskolleegium järjekorras neljanda esialgse õiguskaitse taotluse rahuldamata.

Riigikohus: kaebus pole perspektiivitu

Hoolimata sellest, et kaks kohtuastet on Loodusvõlu kaebuse rahuldamata jätnud, ei pea Riigikohus seda siiski perspektiivituks. Kaebaja on toonud esile tõsisemaid küsimusi, eriti keskkonnamõju hindamise puudujääkide kohta. Seetõttu pole kaebuse eduväljavaated kolleegiumi hinnangul selgelt vähesed, aga ka mitte ülekaalukad.

Kolleegium nõustus haldus- ja ringkonnakohtu järeldusega, et kaebuse põhieesmärk on vältida keskkonnamõjusid, mis kaasneksid õlitootmise alustamisega, mitte tehase ehitustöödega. Ehitustööde jätkamine ei muuda kaebaja eesmärgi saavutamist võimatuks, sest enne tehase käivitamist on vaja taotleda kasutusluba ja keskkonnakompleksluba. Seega ei anna ehitusloa alusel ehitustöödega jätkamine ja isegi tehase füüsiline valmimine Enefit Powerile garantiid, et ta saab need load ja tal on võimalik tootmist alustada.

Samas möönis Riigikohus, et tehase ehitustööde jätkumine kohtumenetluse ajal siiski raskendab Loodusvõlu eesmärgi saavutamist. Kui kohus peaks ehitusloa tühistama, aga tehas on otsuse jõustumise ajaks juba olulises osas valminud, tuleb ehitusloa välja andnud Narva-Jõesuu linnal edasisi samme kaaludes arvestada ka Enefit Poweri huviga, et ehitusse suunatud ressursid ei läheks raisku. Kuna Enefit Power kuulub Eesti

Energia kaudu täielikult riigile, toetab ehitusse panustatud ressursside otstarbekat kasutamist ka avalik huvi. Tehase kasutuselevõttu toetav avalik huvi muutub seda kaalukamaks, mida enam objekti investeeritakse. Enefit Power on esitanud kohtuasjas graafiku, mille järgi on tehase ehitustööd plaanis lõpule viia aastal 2023.

Kolleegium rõhutas, et ressursside mõistlik kasutus on siiski ainult üks kaalutlus paljudest ega pruugi saada vaidluse lahendamisel otsustavaks.

Faktiline ja õiguslik ebaselgus on suur

Kokkuvõttes jättis Riigikohus Loodusvõlu taotluse rahuldamata, sest esialgse õiguskaitse vajadus pole kõiki olulisi tegureid arvestades praegu ülekaalukas. Ühelt poolt on võimalik tõsiste tagajärgede ilmnemisel tehase kasutuselevõttu vältida. Teisalt pole piisavalt tõsiste tagajärgede saabumise oht kaebuses esitatud andmeil ülekaalukalt tõenäoline.

Tehase kasutuselevõtmine võib küll raskendada Eesti riigi võetud kliimaeesmärkide saavutamist, kuid faktiline ja õiguslik ebamäärasus on selles küsimuses suur. Õiguslikult pole selge, millal saaks ehitise kasutamisega kaasnev kasvuhoonegaaside heide anda kohalikule omavalitsusele aluse ehitusloast keeldumiseks. Seejuures nõrgendab kaebaja positsiooni ehitusloa vaidlustamisel mõnevõrra asjaolu, et strateegiline otsus tehase rajamiseks tehti juba detailplaneeringuga. Faktiline ebaselgus seisneb aga selles, et tehases õli tootmisega kaasnevat kulu Eesti süsinikueelarves võib olla võimalik kompenseerida kasvuhoonegaaside heite vähendamise või heite sidumise suurendamisega mujal, mis läbi kliimaeesmärgid ikkagi saavutatakse.

Samas kaasneks menetluse ajaks ehitusloa peatamisega kolleegiumi hinnangul kindlasti oluline avalike huvide riive: kavandatud ja tellitud ehitustööde katkijätmine ei võimaldaks ajakavast ja eelarvest kinni pidada ning tooks kaasa olulisi probleeme sõlmitud ehituslepingute täitmisel. Kuna kohtud ei kohaldanud esialgset õiguskaitset enne ehitustööde algust, on tööd jõudnud juba võrdlemisi kaugele ja nende peatamine ei annaks kaebaja eesmärgi saavutamise hõlbustamiseks ka sama efekti kui nende keelamine enne ehitamise algust.

Riigikohtu määrusegasaab tutvuda siin[1].

Arno Pöder
pressiesindaja
Riigikohus
arno [dot] poder@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-jattis-olitehase-ehituse-peatamata>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=3-20-771/92>